

Центр аналізу публічних фінансів та публічного управління
при Київській школі економіки

KSE | Kyiv School of Economics

БЮДЖЕТНИЙ БАРОМЕТР

КВІТЕНЬ 2025

Автори: Юлія Маркуц, Тарас Маршалок, Інна Студеннікова, Дмитро Андрієнко, Тетяна Лутай

Головне

Що вийшло?

1. Доходи загального фонду державного бюджету в квітні перевищили план[1] на 9,5% (або 23,9 млрд грн) передусім через більші за очікувані надходження від податку на прибуток підприємств, податку на доходи фізичних осіб та внутрішнього ПДВ.
2. У квітні надійшли усі очікувані надходження від міжнародних партнерів: позики – 185,4 млрд грн ($4,5 млрд), гранти – 69,2 млрд грн ($1,7 млрд).
3. У квітні до загального фонду державного бюджету надійшло **63,9 млрд грн** від НБУ (обсяг закладений при плануванні бюджету).
4. У квітні обсяг касових видатків становив 330,9 млрд грн, що дозволяє покривати військові й інші, зокрема соціальні, видатки.

Що не вийшло?

1. У квітні надходження від імпортного ПДВ становили лише **91,5%** від плану (**40,6 млрд грн**), оскільки фактичні обсяги оподатковуваного імпорту, ймовірно, виявилися меншими, ніж очікувалося при плануванні. З цієї ж причини надходження ввізного й вивізного мита становили **90,9%** від плану (**4 млрд грн**).
2. Надходження від рентної плати за користування надрами у квітні склали **3,2 млрд грн (лише 79,4% плану)**, що зумовлено постійним скороченням видобутку через військові ризики, обстріли, зупинку видобувних майданчиків, а також можливим зниженням видобутку газу через руйнування потужностей.

Що далі?

1. У квітні Уряди України та Японії підписали Угоду, згідно з якою Україна отримає від Японії близько $3 млрд в рамках ініціативи G7 ERA.
2. Під час Весняних зборів МВФ та Світового банку у квітні було укладено угоди, що забезпечать Україні додаткове фінансування: $70 млн від Світового банку на підвищення стійкості енергосистеми та €270 млн від ЄБРР для підтримки закупівель газу НАК "Нафтогаз України". Також Норвегія оголосила про надання $230 млн гранту на проєкти відновлення, а €7 млн від Ірландії до фонду ЄІБ “EU for Ukraine” розширить можливості для відбудови країни.
3. Успішне проходження наступних переглядів програми МВФ EFF дасть змогу Україні залучити ще близько $1,9 млрд фінансової допомоги до кінця 2025 року. Це є частиною загального обсягу фінансування у $2,3 млрд, передбаченого програмою на 2025 рік, з яких перші $400 млн надійшли у березні.

Ключові ризики

1. Збереження високої інтенсивності бойових дій протягом року може призвести до потреби у збільшенні видатків на безпеку та оборону понад заплановані обсяги, особливо в другій половині року *(високий ризик)*.
2. Відсутність угоди щодо реструктуризації ВВП-варантів на $2,6 млрд до кінця травня, коли має відбутися виплата близько $600 млн, може ускладнити умови майбутніх запозичень *(низький ризик)*.

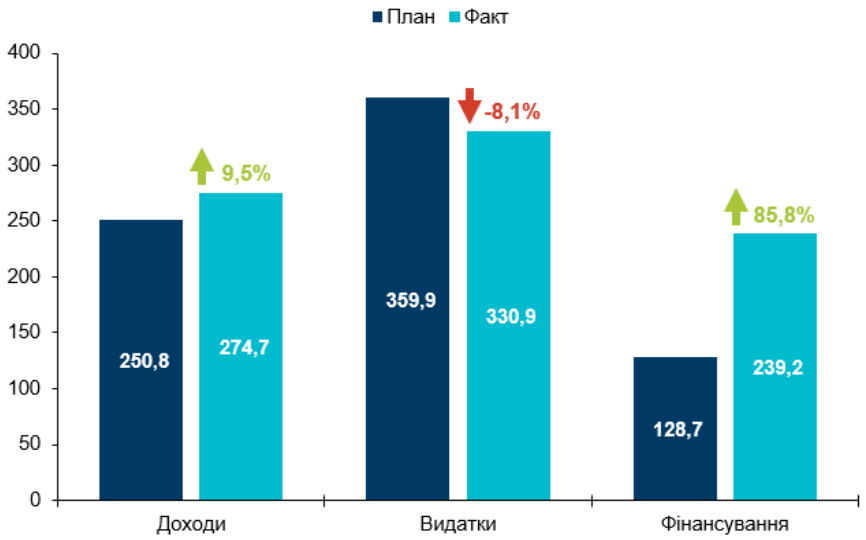
[1] Усі планові показники у бюджетному барометрі враховано згідно з розписом Держбюджету-2025 станом на 1 травня 2025 року

Деталі

Загальне виконання державного бюджету

У квітні 2025 року фактичні доходи загального фонду державного бюджету на 9,5% перевищили план. Видатки профінансовано на 330,9 млрд грн, що на 8,1% менше від плану. Обсяг залучених коштів, які спрямовано на фінансування дефіциту бюджету, становив 239,2 млрд грн або 185,8% від запланованих на квітень 128,7 млрд грн.

Рисунок 1. Виконання державного бюджету у квітні 2025 року, млрд грн

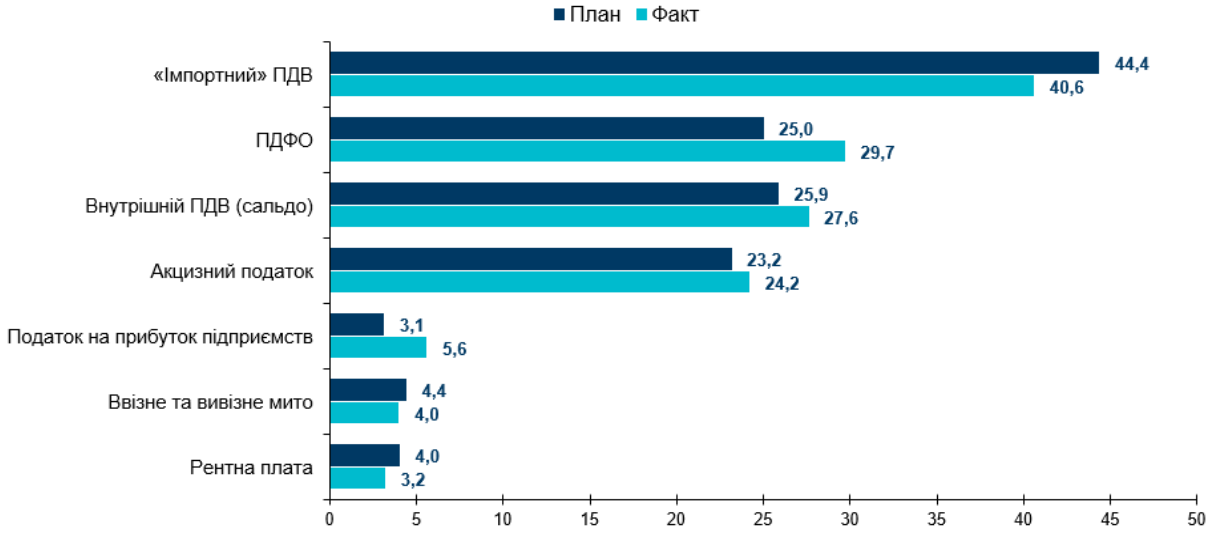

Джерело: Міністерство фінансів України

Доходи державного бюджету

1. Доходи загального фонду державного бюджету в квітні становили **274,7 млрд грн,** що на 9,5% або 23,9 млрд грн більше за план. Серед причин перевиконання:
   - на **10,4 млрд грн (на 14,3%)** більше надходжень платежів, які адмініструються ДПС;
   - **69,2 млрд грн** надходження грантів.
2. Сукупні доходи загального фонду державного бюджету від **податку на прибуток підприємств** у квітні склали **5,6 млрд грн (+80,6% до плану)**, що найімовірніше пов'язано з кращими від очікуваних фінансовими результатами діяльності підприємств. На них впливали такі чинники: краща, ніж очікувалося, ситуація з постачанням енергії, що позитивно позначилося на діяльності підприємств, зокрема промисловості; високі потреби у виробництві озброєння і будівництві укріплень дали поштовх для підприємств металургії, машинобудування, будівельної галузі, а підготовка до весняної посівної привела до нарощування виробництва добрив. Також певний вплив мала інфляція (більша виручка при собівартості за попередніми цінами формує кращі фінансові результати). Окрім того, на перевиконання плану має вплив авансовий внесок цього податку для АЗС, запроваджений наприкінці минулого року.
3. Надходження від **ПДФО та військового збору** до загального фонду держбюджету становили **29,7 млрд грн** (+18,8% до плану). Перевиконання плану можна частково пояснити зростанням середнього рівня оплати праці громадян, зокрема згідно з даними work.ua, зарплата постійно зростає: з січня по квітень 2025 року вона виросла на 8,9% (з 22500 до 24500 грн), що спричинило зростання податкової бази для сплати ПДФО та військового збору. Окрім цього, як зазначає НБУ, на тлі зростання попиту на кваліфіковану робочу силу в Україні відбувається зниження рівня безробіття, який за підсумками першого кварталу поточного року становить менше 10%.

Рисунок 2. Надходження за основними податками до загального фонду державного бюджету в квітні 2025 року, млрд грн

Джерело: Міністерство фінансів України

4. Надходження від акцизу до загального фонду бюджету становили **24,2 млрд грн** (на 4,7% або 1,1 млрд грн вище від плану). Причиною цього може бути зростання на 11% імпорту електроенергії в березні (у квітні податки сплачуються з обсягу, імпортованого в березні) порівняно з лютим 2025 року - до 272 тис. МВт-год. Ще однією з причин, завдяки яким вдалося акумулювати більше акцизного податку, є зниження курсу гривні до євро, що вплинуло на надходження імпортного акцизного податку. У березні порівняно з лютим гривня девальвувала на 3% (43,4 грн/євро у лютому і 44,7 грн/євро у березні) а у квітні - ще на 3,9% до березня.

5. **Чисті надходження внутрішнього ПДВ у березні становили 27,6 млрд грн** (+6,6% або +1,7 млрд грн до плану). Платникам було відшкодовано 13 млрд грн, що на 1 млрд грн більше, ніж у квітні 2024 року, але на 0,8 млрд грн менше, ніж у березні поточного року. Головною причиною перевиконання надходжень внутрішнього ПДВ залишається інфляція, яка у березні сягнула **14,6%** в річному вимірі (місячне підвищення цін становило 1,5%). Надходження імпортного ПДВ становили 40,6 млрд грн (на 8,5% менше, ніж заплановано). Основною причиною менших від запланованих надходжень імпортного ПДВ, найімовірніше, є менші від очікуваних показники обсягів оподатковуваного імпорту, який у першому кварталі становив **75,1%** від загального імпорту товарів за цей період.

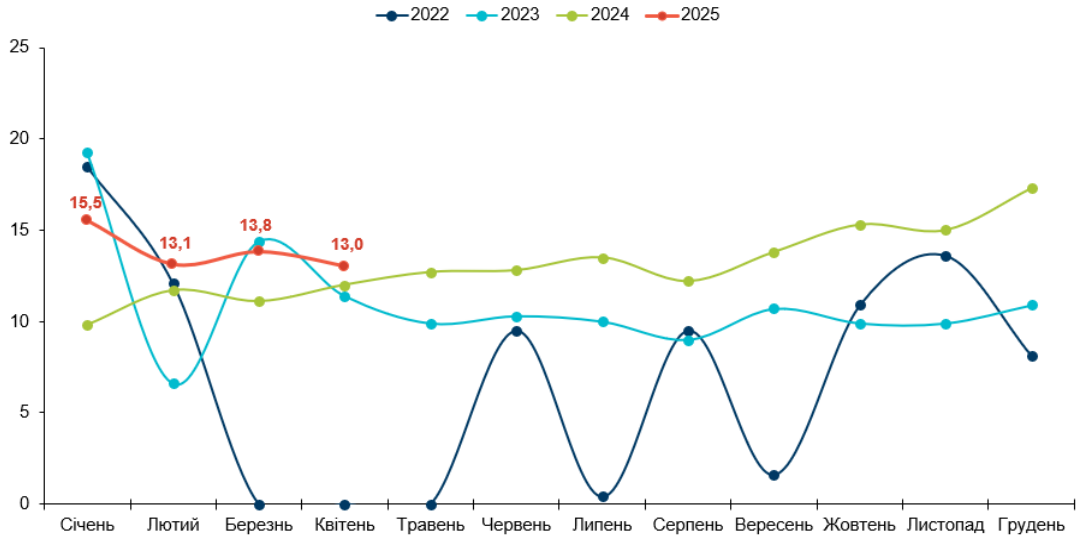
6. Сплачені суми **ввізного** й **вивізного мита** у квітні становили **4,0 млрд грн** (**90,9%** від запланованого), що можна обґрунтувати дещо завищеними очікуваннями при плануванні надходжень від цих платежів.

7. Від **рентної плати за користування надрами** до загального фонду держбюджету надійшло **3,2 млрд грн** (79,4% плану). Причиною менших за очікувані надходження у квітні, як і в попередні місяці, стало послідовне скорочення видобутку корисних копалин через нестабільну роботу чи навіть зупинку шахт і видобувних майданчиків, спричинену військовими ризиками і постійними обстрілами з боку РФ. Окрім цього, на надходження ренти могло вплинути зниження видобутку газу через руйнування газовидобувних потужностей внаслідок військових дій.

8. Важливим джерелом доходів загального фонду держбюджету у квітні став трансфер частини прибутку НБУ в розмірі **63,9 млрд грн** (як і передбачено планом).

9. У квітні до державного бюджету надійшло **69,2 млрд грн ($1,7 млрд)** грантів. Зокрема **17,9 млрд грн (€400 млн)** від ЄС у межах програми Ukraine Facility й **51,3 млрд грн ($1,2 млрд)** від МБРР в рамках проекту «Підтримка державних видатків для забезпечення стійкого державного управління в Україні» (PEACE in Ukraine).

Рисунок 3. Бюджетне відшкодування ПДВ у 2022–2025 роках, млрд грн

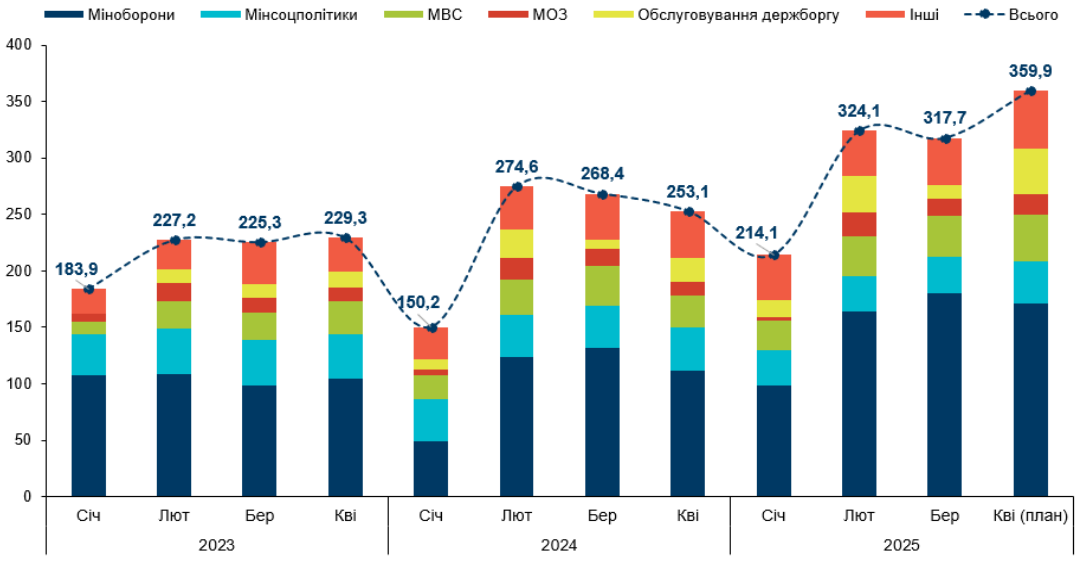

Джерело: Міністерство фінансів України

Видатки державного бюджету

1. Касові видатки загального фонду державного бюджету в квітні становили **330,9 млрд грн**, що **на 8,1% менше** від плану (**359,9 млрд грн**). Варто відзначити, що у квітні вчергове були внесені зміни до розпису, які збільшили планові показники квітня на 30 млрд грн. За березневим розписом план перевиконано на 0,5%. При цьому фактичний рівень видатків уже третій місяць поспіль становить понад 300 млрд грн. При збереженні відповідного рівня видатків протягом усього року бюджету знадобиться додатковий фінансовий ресурс на забезпечення потреб оборони вже наприкінці третього кварталу.

Рисунок 4. Фактичний розподіл видатків держбюджету в січні-квітні 2023–2025 років, млрд грн

Джерело: Міністерство фінансів України

Дефіцит і борг

1. У квітні дефіцит загального фонду державного бюджету планували в розмірі **108,2 млрд грн**. Фактичну суму дефіциту Міністерство фінансів у оперативній інформації не оприлюднило. За нашою швидкою оцінкою (припускаємо, що у квітні були надані та повернуті всі передбачені планом суми кредитів - **0,8 млрд грн** та **1,7 млрд грн** відповідно), у квітні, ймовірно, державний бюджет за загальним фондом виконано із дефіцитом у розмірі **53,6 млрд грн (49,5% від плану)**. Такого показника вдалося досягти, у тому числі, завдяки перевиконанню податкових надходжень (**114,3%** від плану), надходженню грантових коштів у розмірі **69,2** млрд грн, що на 35,2% більше, ніж планувалося, а також нижчих за планові видатків (**91,5%** від плану).

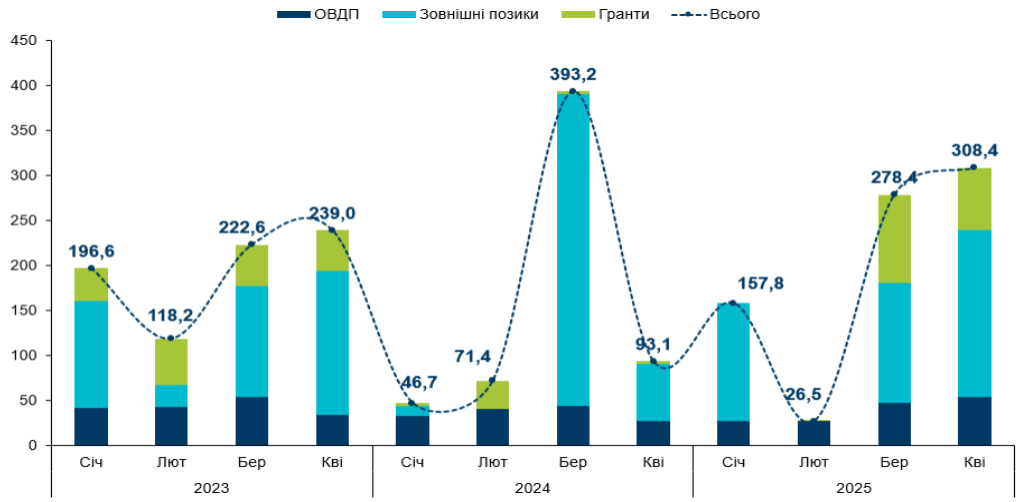
2. Загалом у квітні, на фінансування дефіциту бюджету залучено **239,2 млрд грн** зовнішніх та внутрішніх позик, що становить 185,8% від запланованих на квітень 128,7 млрд грн, у тому числі **185,4 млрд грн ($4,5 млрд в еквіваленті)** зовнішньої допомоги у вигляді позик:
   - від ЄС в рамках програми Ukraine Facility **– 138,6 млрд грн (€3,1 млрд)**,
   - від ЄС за механізмом ERA – **44,8 млрд грн (€1,0 млрд)**,
   - від Світового Банку за програмою THRIVE – **2,0 млрд грн ($50 млн в еквіваленті)**.

3. У квітні до державного бюджету було залучено 53,8 млрд грн від розміщення ОВДП. Серед них 14,9% (8 млрд грн в еквіваленті) становили кошти, залучені від валютних ОВДП. Кошти від продажу бенчмарк-ОВДП, які банки можуть включати в покриття обов'язкових резервів, у квітні не залучалися.

4. Протягом квітня сума ОВДП в обігу, якими володіють банки, зменшилася на **8,6 млрд грн до 849,2 млрд грн**, й зараз становить **46,4%** усіх ОВДП в обігу. Банки залишаються найбільшими власниками ОВДП в Україні. На другому місці – НБУ, якому належать 36,9% ОВДП в обігу. Варто відзначити, що протягом квітня дещо виросла частка ОВДП у власності фізичних осіб – з 4,7% до 4,9% усіх ОВДП в обігу (з 85,4 млрд грн до 90 млрд грн у грошовому вимірі).

5. За січень-квітень 2025 року залучених від розміщення ОВДП коштів на фінансування державного бюджету не вистачило[2] для здійснення платежів з погашення ОВДП (надійшло **154 млрд грн,** погашено **188,7 млрд грн**). Сумарно витрати на погашення і обслуговування внутрішнього державного боргу на **97,7 млрд грн** перевищили суму залучених коштів.

Рисунок 5. Фінансування бюджету в січні-квітні 2023-2025 років, млрд грн

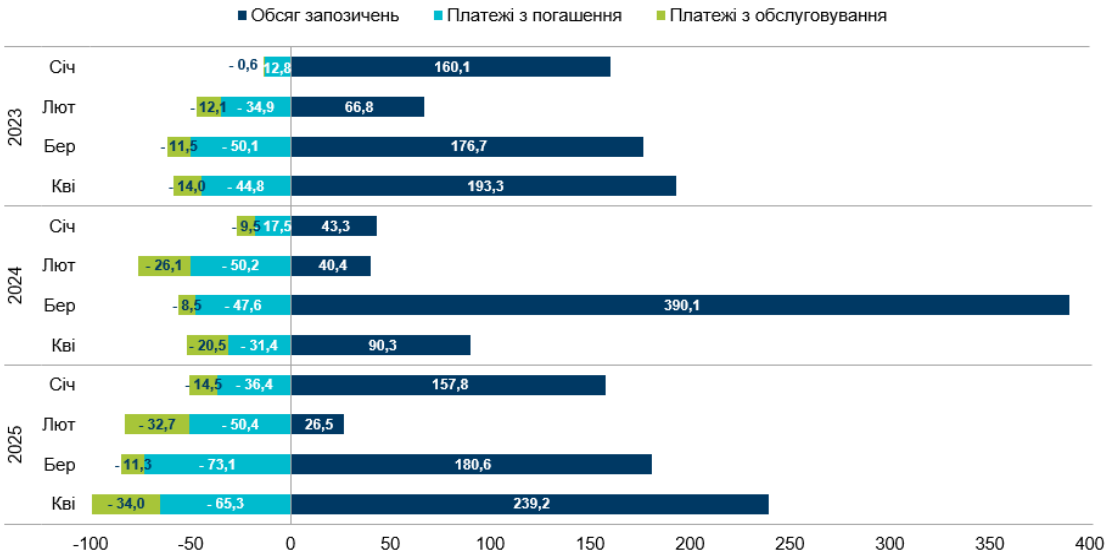

Джерело: Міністерство фінансів України

[2] Про можливе настання такої ситуації ми писали наприкінці минулого року

6. Всього у квітні на погашення та обслуговування боргу витрачено 99,3 млрд грн, із яких 89,5% (88,9 млрд грн) припадали на внутрішній борг. Загалом надійшло на **139,9 млрд грн** більше коштів, ніж витрачено на погашення та обслуговування державного боргу. За перші чотири місяці 2025 року сума залучених коштів на **286,3 млрд грн** перевищила суму витрат на погашення та обслуговування державного боргу (залучено **604 млрд грн**, витрачено **317,7 млрд грн**).

Рисунок 6. Обсяг запозичень, погашення та обслуговування державного боргу України в січні-квітні 2023–2025 років, млрд грн

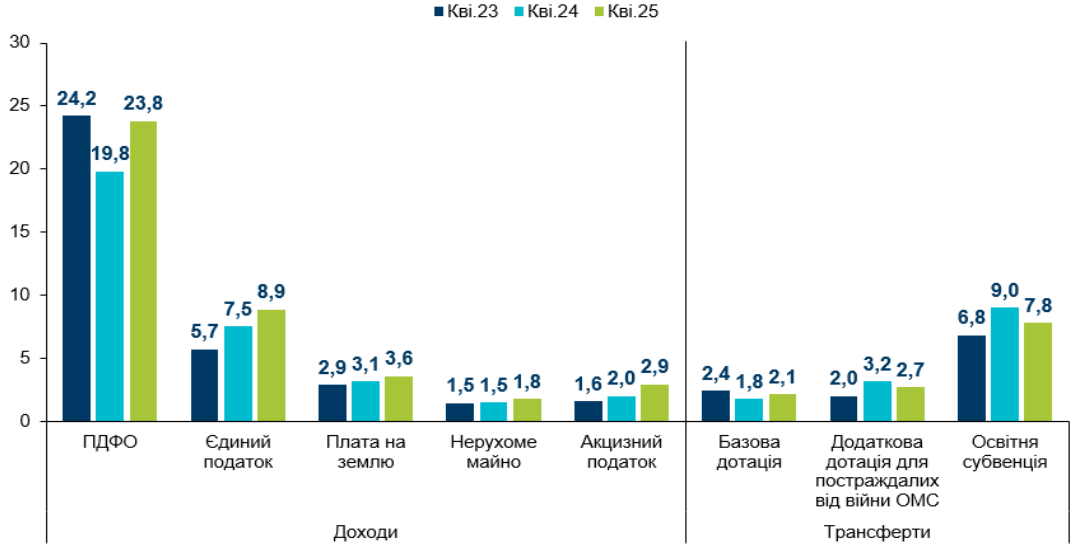
Джерело: Міністерство фінансів України

Місцеві бюджети

1. За квітень 2025 року до загального фонду місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) надійшло майже **42,5 млрд грн (+24,3% до попереднього року)**. Основними джерелами коштів були:

   - 23,8 млрд грн від ПДФО (+20,1% до квітня попереднього року),
   - 8,9 млрд грн від єдиного податку (+17,6%),
   - 2,9 млрд грн від акцизного податку (+46,8%).

Рисунок 7. Основні джерела доходів місцевих бюджетів у квітні 2023–2025 років, млрд грн

Джерело: Міністерство фінансів України

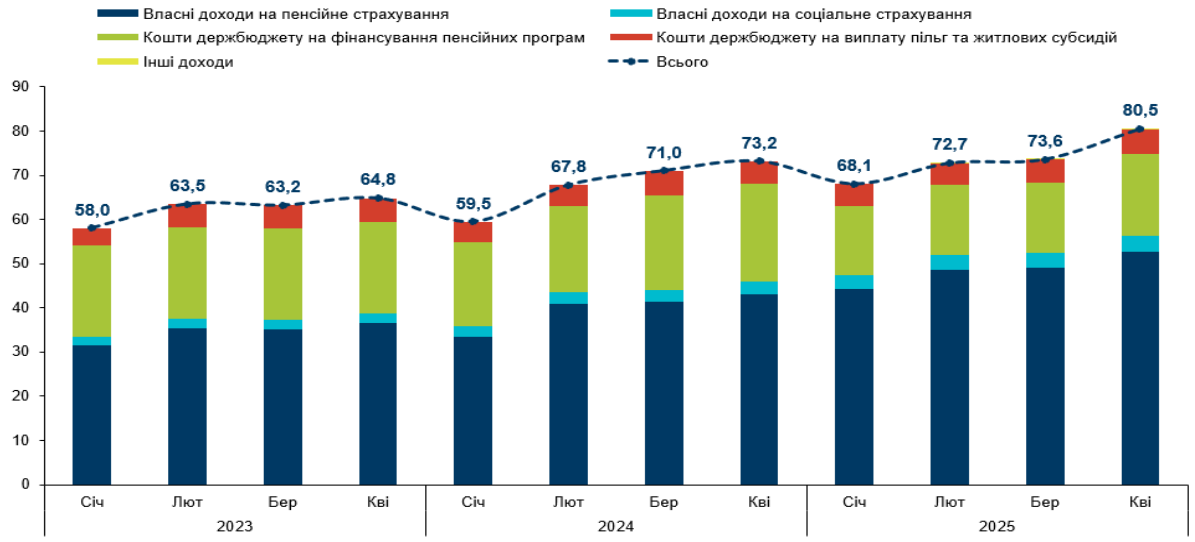
2. Міжбюджетні трансферти становили 15,3 млрд грн, зокрема базова дотація – 2,1 млрд грн (100% плану), додаткова дотація для постраждалих від війни ОМС – 2,7 млрд грн (79% плану, оскільки виплати за субвенцією рівномірно розподілені за місяцями, а фактична вибірка коштів місцевою владою нерівномірна й залежить від потреб громади), освітня субвенція - 7,8 млрд грн (100%).

Соціальні фонди

1. У квітні 2025 року **надходження від ЄСВ** досягли **54,9 млрд грн** — на 10,5 млрд грн (або 23,6%) більше, ніж у квітні 2024 року. Збільшення пояснюється такими чинниками:
   - з 1 січня 2025 року ЄСВ стали сплачувати всі категорії ФОП[3];
   - максимальна база нарахування ЄСВ збільшена з 15 до 20 МЗП (до 160 тис. грн);
   - середня зарплата, з якої сплачується ЄСВ, виросла на 24%, передусім через дефіцит кадрів.

2. У квітні 2025 року **доходи Пенсійного фонду України** склали **80,5 млрд грн**, що на 7,3 млрд грн (або 10%) більше, ніж у квітні 2024 року (рис. 8, 10). Основним джерелом зростання стали власні надходження ПФУ, які виросли на 10,2 млрд грн (+22,2%). Водночас грант із держбюджету на пенсійні виплати скоротився на 3,7 млрд грн (-16,5%) — до 18,5 млрд грн.[4] Крім того, з державного бюджету спрямували 5,7 млрд грн на житлово-комунальні субсидії та пільги і ще 37,8 млн грн на компенсації за безоплатне розміщення ВПО та субсидії на оренду ними житла.

Рисунок 8. Динаміка та структура доходів Пенсійного фонду України в січні-квітні 2023–2025 років, млрд грн

Джерело: Пенсійний фонд України

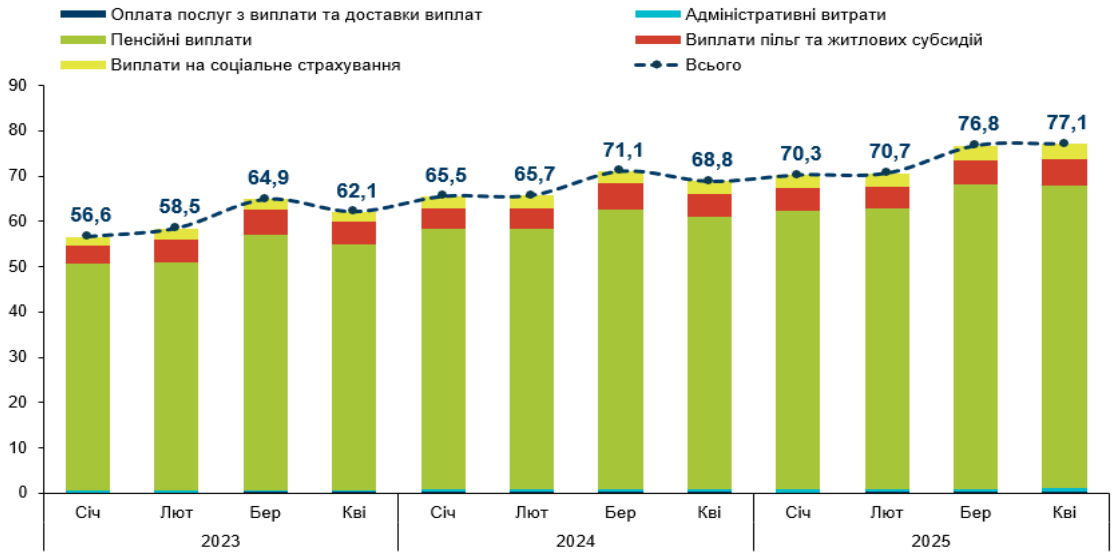
3. У квітні 2025 року **видатки Пенсійного фонду** зросли на 8,3 млрд грн (+12%) порівняно з аналогічним місяцем 2024 року й досягли **77,1 млрд грн** (рис. 9, 10). Основну частину становили пенсійні виплати — 67 млрд грн, що на 6,9 млрд грн (+11,5%) більше, ніж у квітні 2024 року, завдяки проведеній цього року індексації. Видатки за напрямом соціального страхування виросли до 3,3 млрд грн (+17,6%), тоді як фінансування субсидій і пільг на оплату житлово-комунальних послуг зменшилося на 12,1% — до 5,7 млрд грн (рис. 9).

[3] Винятки: ФОП на спрощеній системі оподаткування, які одночасно працюють за наймом, якщо роботодавець вже сплачує за них ЄСВ; ФОП - особи з інвалідністю, які отримують соціальні виплати; ФОП - пенсіонери, ФОП на загальній системі без доходу

[4] З 2025 року частина пенсійних виплат (та довічного грошового утримання) для осіб, які отримують пенсії за спеціальними законами (держслужбовці, науковці, судді, прокурори, постраждалі внаслідок Чорнобильської катастрофи тощо), фінансується із солідарної системи, тоді як раніше ці витрати повністю покривав держбюджет

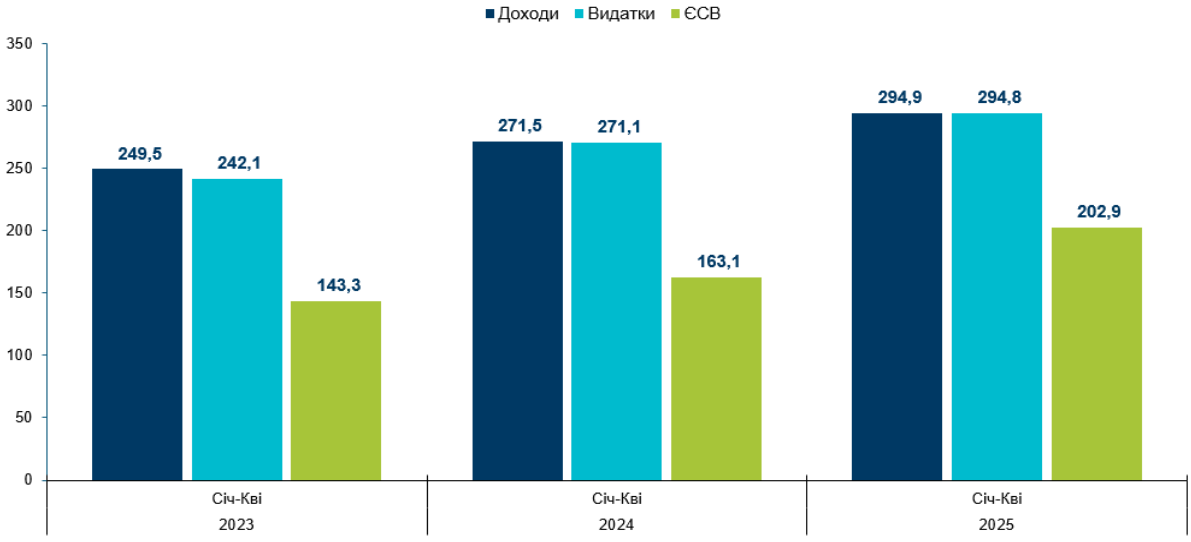
З 1 квітня 2025 року було проведено перерахунок пенсій для 629 тис. працюючих пенсіонерів, які після призначення пенсії набули щонайменше 24 місяці страхового стажу або достатній стаж для мінімальної пенсії. Загалом 2,9 млн пенсіонерів (28%) продовжують працювати, що частково зумовлено низьким рівнем пенсійного забезпечення: понад половини пенсіонерів (52,7%) отримують менше 5000 грн, лише 14,5% — понад 10000 грн, тоді як середня пенсія становить 6341 грн, а для працюючих — 6863 грн.

Рисунок 9. Динаміка та структура видатків Пенсійного фонду України в січні-квітні 2023–2025 років, млрд грн

Джерело: Пенсійний фонд України

Рисунок 10. Доходи та видатки Пенсійного фонду, сукупних надходжень від ЄСВ за січень-квітень 2023–2025 років, млрд грн

Джерело: Пенсійний фонд України, Міністерство фінансів України

Таблиця 1. План та факт виконання державного бюджету (за загальним фондом) у січні-квітні 2025 року*, млрд грн

Показники	Січень		Лютий		Березень		Квітень		Всього	
	план	факт	план	факт	план	факт	план	факт	план	факт
Доходи, в т.ч.	***117,7***	***128,2***	***141,0***	***132,6***	***305,4***	***320,8***	***250,8***	***274,7***	***814,8***	***856,2***
ПДФО	*20,6*	*24,1*	*23,1*	*26,3*	*24,4*	*27,2*	*25,0*	*29,7*	*93,0*	*107,3*
Податок на прибуток	*2,0*	*2,3*	*9,5*	*11,2*	*81,2*	*86,0*	*3,1*	*5,6*	*95,8*	*105,1*
Рентна плата за користування надрами	*2,3*	*2,0*	*3,7*	*2,7*	*5,6*	*3,4*	*4,0*	*3,2*	*15,6*	*11,4*
Акцизний податок	*14,0*	*15,9*	*17,3*	*21,5*	*21,7*	*22,6*	*23,2*	*24,2*	*76,2*	*84,2*
«Внутрішній» ПДВ (сальдо)	*33,5*	*37,5*	*19,1*	*21,6*	*21,1*	*26,1*	*25,9*	*27,6*	*99,6*	*112,8*
«Імпортний» ПДВ	*36,3*	*36,6*	*38,0*	*37,4*	*42,8*	*44,9*	*44,4*	*40,6*	*161,5*	*159,4*
Ввізне і вивізне мито	*4,1*	*4,2*	*4,4*	*4,0*	*5,2*	*4,4*	*4,4*	*4,0*	*18,1*	*16,6*
Видатки	***284,5***	***214,1***	***399,3***	***324,1***	***304,6***	***317,7***	***359,9***	***330,9***	***1 348,3***	***1 186,8***
Дефіцит (-) / профіцит (+)*	***-167,0***	***-85,4***	***-258,0***	***-190,3***	***-0,1***	***3,5***	***-108,2***	***-53,6******	***-533,2***	***-325,8***
Джерела фінансування дефіциту										
Чисті запозичення	***73,1***	***121,4***	***205,2***	***-23,9***	***4,1***	***107,5***	***70,9***	***173,9***	***353,3***	***378,8***
Запозичення	*110,8*	*157,8*	*268,4*	*26,5*	*73,3*	*180,6*	***128,7***	***239,2***	***581,3***	***604,0***
Погашення	*-37,7*	*-36,4*	*-63,2*	*-50,4*	*-69,2*	*-73,1*	***-57,9***	***-65,3***	***-227,9***	***-225,2***

* дані скориговано через уточнення показників Міністерством фінансів
** розмір дефіциту не дорівнює арифметичній різниці між доходами та видатками, оскільки на розмір дефіциту додатково впливає обсяг надання кредитів з державного бюджету, та їх повернення
***розрахунок Центру

Джерело: Міністерство фінансів України, розрахунки Центру

Таблиця 2. Основні показники фінансування державного бюджету, млрд грн

Показники	Січень	Лютий	Березень	Квітень
Всього надійшло млрд грн, у тому числі:	157,8	26,5	180,5	239,2
у % до плану (за весь період)	*142,4*	*9,9*	*73,3*	*185,9*
Від розміщення ОВДП, млрд грн, у тому числі:	27,1	26,5	46,6	53,8
у гривнях, млрд грн	*27,1*	*15,8*	*30,0*	*45,8*
у іноземній валюті у перерахунку в млрд грн (млн дол. США+ млн євро)	*-*	*10,7 ($255)*	*16,6 ($195 і €188,8)*	*8,0 ($192)*
Із зовнішніх джерел, млрд грн	130,7	-	133,9	185,4
Платежі з погашення державного боргу, млрд грн	36,3	50,4	73,2	65,3
у % до плану за весь період	*96,3*	*79,8*	*105,8*	*112,8*
Платежі з обслуговування, млрд грн	14,4	32,7	11,4	34,0
у % до плану за весь період	*53,7*	*77,3*	*70,8*	*84,0*

Джерело: Міністерство фінансів України, розрахунки Центру

Таблиця 3. Зовнішні джерела залучення фінансових ресурсів* за січень-квітень 2025 року

Джерела	Обсяг, млрд грн (млн дол. США; млн євро; млн CAD)
Кошти від ЄС в межах ініціативи країн G7 ERA	₴221,0 (€5000)
Позика ЄС в рамках Ukraine Facility	₴139 (€3100)
Кошти від Канади в межах ініціативи країн G7 ERA	₴72,1 (CAD 2500)
Кошти від МВФ	₴16,5 ($400)
Кошти від Світового Банку за проєктом у сфері охорони здоров'я THRIVE	₴2,1 ($50)

*за винятком грантів

Джерело: Міністерство фінансів України